

«ТАСДИҚ МЕНАМОЯМ»
Ректори Донишгоҳи аграрии
Тоҷикистон ба номи Шириншох Шохтемур
профессор, Махмалерзола Уммон Маъмур

соли 2025

ТАҚРИЗИ

муассисаи пешбар - Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон ба номи Шириншох Шохтемур ба диссертатсияи Рачабализода Самандар Рачабали дар мавзуи «Нақши иттиҳодияҳои хонандагон ва донишҷӯён дар раванди татбиқи сиёсати ҷавонон: ҳолат ва дурнамо» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ

Мутобиқати диссертатсия ба ихтисос ва самти илм

Диссертатсияи унвонҷӯ Рачабализода Самандар Рачабали дар мавзуи «Нақши иттиҳодияҳои хонандагон ва донишҷӯён дар раванди татбиқи сиёсати ҷавонон: ҳолат ва дурнамо», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ пурра мутобиқат менамояд ва таҳқиқоти анҷомдодаи докталаб дар рушди илмҳои сиёсӣ мусоидат мекунад.

Мубрамияти мавзуи таҳқиқ

Дар шароити рушди Тоҷикистони демократӣ мавқеъ ва мақоми иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон ҳамчун ниҳоди фаъоли ҷомеаи шаҳрвандӣ хеле муҳим арзёбӣ мешавад. Ин иттиҳодияҳо дар қанори дигар иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ барои тақвияти пояҳои давлати навини ҳуқуқбунёд ва демократии Тоҷикистони соҳибистиклол нақши муҳим мебозанд. Ҳамчунин, ин иттиҳодияҳо қишри хеле фаъоли ҷомеаи моро дар бар гирифта, ҷиҳати боло рафтани шуури сиёсӣ ва мавқеи шаҳрвандии онҳо ва инчунин боло бурдани эҳсоси ватандӯстӣ ва ватанпарастии онҳо ба сифати механизми институтсионалии ҷомеаи ҳуқуқ ва озодиҳои асосии инсон ва шаҳрвандон дар раванди татбиқи сиёсати ҷавонон мавқеи муҳимро ишғол менамоянд.

Иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон дар умум яке аз шаклҳои паҳнгардидаи иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ арзёбӣ гардида, дар аксарияти кишварҳои демократӣ қисми муҳими таркиботи институтсионалии

ҷомеаи шахрвандӣ маҳсуб гардида, як навъ нақши миёнаравро байни мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва ҷавонон иҷро менамояд.

Заминаҳои ниҳодигарии иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон ва раванди босурати он, инчунин ташкили сохторҳои мухталиф ва фарох гардидани самтҳои фаъолияти онҳо, дар ҳаёти иҷтимоӣ-сиёсии кишвар бештар таъсиргузор гардидани гурӯҳҳои ҷавонон мубрам будани омӯзиши хусусиятҳои ташаккул ва рушди онҳоро пеш мегузорад. Ин ҳолат таҳлилу таҳқиқ, омӯзиши амиқ ва меъёрии мақоми ҳукукии ҷавононро зиёд мегардонад.

Иттиҳодияҳо дар тарбияи ҷавонон дар руҳияи арзишҳои миллий, ифтихор аз давлатдорӣ, тарғибу ташвиқи сиёсати давлатӣ, арҷ гузоштан ба муқаддасоти миллий ва баланд бардоштани маърифати сиёсӣ нақши ивазнашаванда дошта, чун воситаи муҳимми ташаккули ҷавонон хизмат менамоянд. Нуктаҳои асосии мубрамияти масъалаҳои зикргардидаро метавон бо чунин назарҳои илмӣ асоснок намуд: барои хонандагон ва донишҷӯён иттиҳодияҳо шароитро муҳайё месозанд, ки хонандагон ва донишҷӯён метавонанд тавассути онҳо маҳорат ва малакаи бунёдӣ-иҷтимоии худро ташаккул диҳанд; нақши иттиҳодияҳои хонандагон ва ҷавонон дар амалигардонии сиёсати давлатии ҷавонон, тарбияи ватандӯстии онҳо ва баланд бардоштани маърифати сиёсӣ, ҳамчунин сахмгузорӣ намудан дар таҳкиму ташвиқи сиёсати давлатӣ ҳеле назаррас мебошад; ҳамчун ҷузъи муҳимми рушди иҷтимоӣ иттиҳодияҳои ҷавонон дар баррасии мушкилоти иҷтимоӣ фаъолона иштирок намуда, пешниҳодҳои дорои аҳамияти муҳим менамоянд ва ба ин восита ба тарбияи ҷавонон дар руҳияи масъулиятшиносӣ нақши созгор мебозанд.

Дар баробари гуфтаҳои боло таҳқиқи масоили иттиҳодияҳои ҷавонон ба асосҳои сиёсӣ ҳукуқӣ, иқтисодӣ иҷтимоӣ, ки ҷавононро барои ҳузури фаъол пайдо намудан дар ҳаёти ҷамъиятӣ ва робитаи мустақиму самарабахшро ба вучуд меоварад, кумак мерасонад.

Хулосаю пешниҳодҳои, ки дар диссертатсия зикр гардидааст дараҷаи асоснокии гузоришҳои илмиро ташкил медиҳад. Дар умум, таҳқиқоти диссертатсионӣ бо сатҳи баланди асоснокии хулосаҳо ва пешниҳодҳои илмӣ тавсиф карда мешавад. Муаллиф дониши амиқи асосҳои назариявӣ ва методологии таҳқиқӣ дар самти иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон, инчунин дониши хуби маводи эмпирикиро нишон додааст. Хулосаҳо ва пешниҳодҳои дар рисола овардашуда ба таҳлили ҳамаҷонибаи маълумот ва истифодаи усулҳои муносири таҳқиқот асос ёфтаанд. Тавсияҳо оид ба тақмили механизмҳои фаъолияти иттиҳодияҳои ҷамъиятии хонандагон ва донишҷӯён дар Ҷумҳурии

Тоҷикистон хусусияти мушаххас ва амалӣ доранд, ки ин аз дараҷаи баланди аҳаммияти амалии таҳқиқот шаҳодат медиҳад. Таҳқиқоти диссертатсионии мазкур, ки ба омӯзиши самтҳо ва тамоюлҳои асосии иттиҳодияҳои ҷавонон дар татбиқи сиёсати ҷавонон дар шароити Тоҷикистон бахшида шудааст, дар рушди илмҳои сиёсӣ саҳми назаррас мегузорад.

Навгонии илмӣ таҳқиқ ва саҳеҳияти натиҷаҳои гирифташуда. Навгонии илмӣ таҳқиқоти диссертатсионӣ дар муайян намудани нақши иттиҳодияҳои ҷавонон дар татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон, таъкиқ ва рушди маҳорату малакаи ҷавонон дар муносибатҳои иҷтимоӣ-сиёсӣ ва ҳамчун ҷиҳати махсус дар амалигардонии сиёсати давлатии ҷавонон зоҳир мегардад. Дар таҳқиқоти мазкур самтҳои асосии татбиқи иттиҳодияҳои хонандагон ва донишҷӯён дар татбиқи сиёсати ҷавонон дар заминаи афзалиятҳои миллӣ ва ҳадафҳои рушди устувор бори аввал ба низом дароварда тасниф карда шудааст. Дар асоси таҳлили гузаронидашуда тавсияҳои мушаххас оид ба тақмили раванду татбиқи сиёсати ҷавонон дар Тоҷикистон таҳия карда шудааст. Тадбирҳо оид ба таҳкими иқтисодии институтсионалии мақомоти давлатӣ, баланд бардоштани самаранокии он, ҷалби ҷавонон барои иштирок дар раванди қабули қарорҳо, инчунин тақвияти ҳамоҳангсозии байни иттиҳодияҳои ҷавонон ва ҳокимияти давлатӣ пешниҳод карда шудаанд. Методҳои арзёбии устувории иттиҳодияҳои хонандагон ва донишҷӯён, ки натиҷаҳои дарозмуддат ва таъсири онро ба рушди кишвар ба назар мегиранд, таҳия карда шудаанд. Дурустии натиҷаҳои бадастомада бо риояи қатъии принципҳои методологии таҳқиқоти илмӣ, истифодаи усулҳои санҷидашудаи ҷамъоварӣ ва таҳлили маълумот, ҷалби доираи васеи манбаъҳои иттилоот, аз ҷумла ҳуҷжатҳои расмӣ, насприяҳои илмӣ, арзёбии таҳлили қоршиносон ва натиҷаҳои таҳқиқоти илмӣ олимони соҳа, таъмин карда мешавад.

Аҳаммияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии диссертатсия. Аҳаммияти илмӣ таҳқиқот аз рушди асосҳои назариявии сиёсати давлатии ҷавонон ва таъкиқу тасаввурот дар бораи иттиҳодияҳои ҷавонон дар шароити ҷомеаи Тоҷикистон иборат аст. Аҳаммияти амалии таҳқиқот аз имконияти истифодаи натиҷаҳои бадастомада барои баланд бардоштани фаъолияти иттиҳодияҳои ҷамъиятии хонандагон ва донишҷӯён ҳалли мушкилоти мубрами иҷтимоӣ-иқтисодӣ дар ин самт иборат мебошад.

Ҳангоми таҳқиқ муаллиф кӯшиш намудааст, ки назару андешаҳои муҳаққиқони ватанӣ ва хориҷиро таҳлил намуда, дар таъкиқ ба онҳо

андеша ва хулосаҳои илмӣ худро доир ба асосҳои сиёсату ҳуқуқии ташаккул ва инкишофи иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон, иттиҳодияҳои хонандагон ва донишҷӯён: самтҳои асосии фаъолияти онҳо, баланд бардоштани сиёсати давлатии ҷавонон, тақмил додани маърифати сиёсӣ ва ҳуқуқии онҳо, нақш ва усулҳои иштироки иттиҳодияи хонандагону донишҷӯён дар амалишавии сиёсати ҷавонон, дар руҳияи ватандӯстӣ тарбия намудани ҷавонон ва ҷоннок намудани фаъолияти иттиҳодияҳои ҷавонон баён намуда, онҳоро илман асоснок намояд.

Дастовардҳои илмӣ муаллифро метавон дар самти фаъолияти мақомоту идораҳои давлатӣ, ки ба масъалаи фаъолияти ҳизбҳои сиёсӣ, раёндҳои демократикунории муносибатҳои ҷамъиятӣ-сиёсӣ алоқаманд мебошанд, мавриди истифода қарор дод. Таҳқиқоти диссертатсионӣ мазкур, барои дарки ҳамаҷонибаи фаъолияти иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон ҳамчун ниҳодҳои асосии демократикунонӣ пешниҳод, ҳифзи манфиат ва талаботи мухталифи гурӯҳҳои гуногуни иҷтимоӣ мусоидат менамояд. Дар умум, аҳамияти иҷтимоии таҳқиқот аз ҷиҳати назаррасии он дар бунёди ҷомеаи шахрвандӣ иборат аст.

Хулоса, метавон масъалаҳое, ки аз ҷониби муаллиф мавриди таҳлилу омӯзиш ва таҳқиқ қарор гирифтаанд барои рушди иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон, мукаммалгардонии сохтор ва вазифаҳои онҳо, ошкорсозии мушкилот ва зиддиятҳои миёни иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон мавҷуд буда, инчунин муайян намудани роҳҳои нисбатан самарабахши татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон истифода намуд.

Дарачаи этимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот, дурустӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқ. Асоснокии натиҷаҳои таҳқиқот тавассути истифодаи равишҳо ва концепсияҳои назариявӣ, ки дар соҳаи сиёсати ҷавонон таҳия шудаанд, таъмин карда шудааст. Натиҷаҳои бадастомада бо таҳқиқоти дигар дар ин соҳа муқоиса карда шудаанд.

Саҳми шахсии довталаби дарёфти дарачаи илмӣ дар таҳқиқ. Саҳми шахсии муаллифи диссертатсия дар доираи таҳқиқоти мазкур ба таври зерин зохир мешавад: а) таҳлил ва ба низом даровардани заминаи меъёрию ҳуқуқии танзимкунандаи таҳия ва татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон дар Тоҷикистон. Азназаргузаронии қонунҳо, амру фармонҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар санадҳои меъёрии муайянкунандаи вазифаҳо, принципҳо ва механизмҳои таҳияи сиёсати идоракунии ҷавонон; б) таҳияи тавсияҳои мушаххас оид ба тақмили нақши иттиҳодияҳои хонандагон ва донишҷӯён дар татбиқи сиёсати ҷавонон дар соҳаи идоракунии. Дар асоси таҳқиқоти гузаронидашуда тавсияҳои мушаххас

оид ба такмили иттиҳодияҳои хонандагон ва донишҷӯён дар татбики сиёсати ҷавонон дар соҳаи идоракунии давлатӣ таҳия карда шудаанд, ки ба ҳалли мушкилоти ошкоршуда ва расидан ба ҳадафҳои гузошта шуда равона карда мешавад; в) наشري мақолаҳои илмӣ ва иштирок дар конференсияҳои илмӣ дар мавзӯи тадқиқот.

Наشري натиҷаҳои таҳқиқ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ. Довталаб вобаста ба мавзӯи диссертатсия 6 мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 7 мақола дар нашрияҳои дигари илмӣ ба таърифи расонидааст. Интишороти довталаб ба талаботи бандҳои 34-35-и Тартиб додани дараҷаҳои илмӣ, бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267 (бо тағйири иловаҳо бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26.06.2023, №295) тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошад.

Арзёбии мазмуни диссертатсия ва дараҷаи ба итмом расидани он.

Соҳтор ва ҳаҷми диссертатсия. Диссертатсияи Раҷабализода Самандар Раҷабали аз ҷиҳати ихтисорот, муқаддима, тавсифи умумии таҳқиқот, се боб, шаш зербоб, хулоса, рӯйхати адабиёти истифодашуда, интишороти довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ ва ҳаҷми умумии диссертатсия аз 202 саҳифа ҷопи компютерӣ иборат мебошад. Дар матни диссертатсия номгӯии адабиёт ва сарчашмаҳои истифодашуда 190 ададро ташкил медиҳанд. Дар муқаддимаи диссертатсия муқаддимаи мавзӯи таҳқиқот, сатҳи омӯзиши мавзӯи илмӣ ва робитаи таҳқиқот бо мавзӯҳои илмӣ нишон дода шудааст. Дар тавсифи умумии таҳқиқот ҳадаф ва вазифаҳои таҳқиқ, объект ва предмети таҳқиқ, асосҳои назариявӣ методологияи таҳқиқот, нағзҳои илмӣ диссертатсия ва аҳамияти назариявӣ амалии натиҷаҳои таҳқиқот муайян карда шудаанд.

Боби якуми диссертатсия «**Заминаҳои назариявӣ ва сиёсату ҳуқуқии таъшикули иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ**» номгузорӣ шуда, аз ду зербоб таркиб ёфтааст ва он масъалаҳои асосҳои назариявӣ ва методологияи фаъолияти иттиҳодияҳои ҷамъиятии хонандагон ва донишҷӯён, асосҳои сиёсату ҳуқуқии таъшикул ва инкишофи иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавононро дар бар мегирад.

Зербоби якум «**Асосҳои назариявӣ ва методологияи фаъолияти иттиҳодияҳои ҷамъиятии хонандагон ва донишҷӯён**»-унвон дошта, дар ин зербоб масъалаҳои назариявӣ, методологӣ ва ҷанбаҳои гуногуни фаъолияти иттиҳодияҳои ҷамъиятии хонандагон ва донишҷӯён зери таҳқиқ қарор гирифтааст. Диссертант дар қисмати якуми боби аввал ба

андешаҳои олимони ватанӣ ва хориҷӣ ру оварда таъкид менамояд, ки тағйироти иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва сиёсии ҷомеаи тоҷик дар давраи соҳибистиклолӣ масъалаи бунёд ва рушди ҷомеаи шаҳрвандиро муайян намудааст. Рушди минбаъдаи давлат ва ҷомеа ба сатҳи иштироки шаҳрвандон дар ҳалли қарорҳои давлатӣ вобаста аст. Дар қисмати назариявӣ ва методологии фаъолияти иттиҳодияҳои ҷамъиятии хонандагон ва донишҷӯён ба таври мукамал таҳқиқи илмӣ намудааст ва дар ин қисмат тавонистааст ба натиҷаҳои дилхоҳи илмӣ бирасад.

Дар зербоби дуюм, ки «**Асосҳои сиёсӣ ва ҳуқуқии ташаккули ва инкишофи иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон**» ном гирифтааст муаллиф асосҳо ва заминаҳои ҳуқуқии ташаккули иттиҳодияҳои ҷавононро мавриди таҳқиқи амиқ қарор додааст ва қўиш намудааст, ки масъалаи мазкурро ба таври пурра таҳқиқ ва баррасӣ намояд. Диссертант қайд мекунад, ки асосҳои сиёсӣ ва ҳуқуқии ташаккул ва инкишофи иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон, таҳлилу баррасии заминаҳои сиёсӣ, ҳуқуқӣ, қарорҳои давлатии ташаккул ва рушди иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон ҳамчун ниҳоди аз бахши ҷомеаи шаҳрвандӣ омода гардидааст. Раванди омӯзиши ташаккул ва инкишофи иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ дар асоси заминаҳои сиёсӣ ва ҳуқуқии он комил мегардад. Аз ҷиҳати диссертант бармеояд, ки заминаҳои сиёсӣ ва ҳуқуқӣ омили қалибии муайянкунандаи мақом, вазифа ва муносибати иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ва муҳити атроф ба ҳисоб мебаранд.

Боби дуюми диссертатсия «**Асосҳои рушди фаъолияти иттиҳодияҳои хонандагон ва донишҷӯён дар раванди татбиқи сиёсати ҷавонон**» номгузори шуда, аз ду зербоб иборат мебошад. Муаллиф дар боби дуюм доир ба масоили иттиҳодияҳои ҷамъиятии хонандагону донишҷӯён ва самти фаъолияти онҳо, роҳҳои муҳимми раванди татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон дар шароити муосир ва махсусан бӯҳрони ҳудуди миллии диққати ҷидди дода, доир ба масоили дар боло зикргардида бо така ба сарчашмаҳои мутамад баёни андеша намудааст.

Аз ҷониби муаллиф зербоби якум, «**Иттиҳодияҳои хонандагон ва донишҷӯён: самтҳои асосии фаъолияти онҳо**» номгузори шудааст дар ин зербоб мушаххассозии самтҳои иттиҳодияҳо, мақсад ва вазифаҳои фаъолияти иттиҳодияҳои хонандагон ва донишҷӯён ҳамчун ниҳоди ҷомеаи шаҳрвандӣ ва механизмҳои самтҳои асосии фаъолияти иттиҳодияҳои ҷавонон мавриди таҳқиқ қарор гирифтааст. Муаллиф дар зербоби мазкур қайд менамояд, ки иттиҳодияҳои хонандагон ва донишҷӯён дар фаъолияти худ ба самтҳои гуногуни фаъолият рӯй мебаранд, ки аз манфиат ва мақсадҳои иштирокчиён бармеояд. Тавассути

рушди доираи васеи самтҳои гуногун, имкониятҳои нав барои мутобиқ кардани фаъолияти иттиҳодияҳои ҷамъиятии хонандагон ва донишҷӯён бо талаботи гуногун ва интизориҳои аъзои иттиҳодияҳо фароҳам меояд. (саҳ. 87).

Зербоби дуҷум «Самтҳои асосии амалӣ гардидаи сиёсати ҷавонон дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон» ном гирифтааст, дар самтҳои амалигардии сиёсати ҷавонон дар Тоҷикистон, татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон дар шароити муносири Тоҷикистон, муайян намудани самтҳои асосии раванди татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон ҳамчун бахши муҳимми сиёсати давлатӣ дар шароити муносири Тоҷикистон ва ғайра бахшида шудааст. Баъди ба даст овардани Истиқлоли давлатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбат ба ҷавонон ва иттиҳодияҳои ҷавонон таваҷҷуҳи хосса зоҳир карда мешавад, ки маҳз рушду нумои соҳаи ҷавонон натиҷаи ин таваҷҷуҳ мебошад. Муаллиф дар ин қисмати қор низ андешиҳои ҷолиб дарҷ намуда, таъкид ба амал меоварад, ки дар шароити дигаргуниҳои муносири иҷтимоӣ сиёсӣ ва зарурати таҳкими институтсионалии сиёсати иҷтимоӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиҳати тақмили заминаи ҳуқуқӣ ва стратегияи танзимкунандаи сиёсати давлатии ҷавонон тадбирҳои пайваста андешида мешаванд. Аз ҷумла, лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқии асосӣ, аз қабili қонунҳо «Дар бораи ҷавонон ва сиёсати давлатии ҷавонон», «Дар бораи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш», инчунин ҳуҷҷатҳои стратегияи дорои хусусияти барномавӣ - «Стратегияи сиёсати давлатии ҷавонон то соли 2030» ва «Консепсияи миллии сиёсати давлатии ҷавонон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» дар марҳалаи рушд қарор доранд. (саҳ.113).

Боби сеюми диссертатсияи муаллиф Раҷабализода С.Р. «Мақоми иттиҳодияҳои хонандагон ва донишҷӯён дар раванди татбиқи сиёсати ҷавонон дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон» номгузорӣ шудааст. Ӯ дар ин қисмат ба масалаҳои мақом, нақш ва роҳу воситаҳои таъсис ёфтани иттиҳодияҳои ҷамъиятии хонандагону донишҷӯён, татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон дар шароити Тоҷикистон, самаранокии иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ дар раванди татбиқи сиёсати ҷавонон дар Тоҷикистон, вазъият ва пешомади инкишофи он таваҷҷуҳ зоҳир намудааст, ки боиси қабул ва ҷонибдорӣ мебошад. Зербоби якум «Нақш ва усулҳои иштироки иттиҳодияҳои хонандагону донишҷӯён дар амалишавии сиёсати ҷавонон» ном гирифта, муаллиф кушиш ба харҷ додааст, ки дар ин қисмат масъалро ба таври мукаммал таҳқиқ ва баррасӣ намояд ва ба ҷон шубҳа негавон гуфт, ки мақсади гузошташудаи муаллиф амалӣ шудааст.

Муаллиф дар ин қисмати қор қайд менамояд, ки дар замони муосир, таҳкими нақши ҷавонон дар ҳаёти иҷтимоӣ-сиёсӣ ҳамчун яке аз самтҳои афзалиятноки сиёсати давлатӣ баррасӣ гардидааст. Иттиҳодияҳои хонандагону донишҷӯён, ҳамчун сохторҳои ташаққули ҳудидоракунанда, дар ин раванд ҷойгоҳи муҳимро соҳибанд. (саҳ. 148). Нақш ва усулҳои иштироки иттиҳодияҳои хонандагону донишҷӯён дар амалишавии сиёсати ҷавонон масъали муҳим зарури ва саривақти мебошад ва муаллиф масъалаи мазкурро батаври пурра мавриди бараси қарор додааст.

Дар зербоби дуюм масъалаи «**Фаъолнокии иттиҳодияҳои ҷамъиятии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар амалишавии сиёсати ҷавонон: вазъият ва дурнамо**» таъкид мегардад, ки иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон яке аз субъектҳои муҳими сиёсати давлатии ҷавонон ба шумор рафта, дар раванди ташаққули фарҳанги шаҳрвандӣ, инкишофи ҳисси масъулият, худшиносии миллӣ ва иҷтимоишавии ҷавонон нақши муҳим мебозанд. Ин ташкилотҳо бо ташкили ҷорабиниҳои тарбиявӣ, маърифатӣ, ихтироҷкорӣ ва волонтерӣ ба густариши арзишҳои миллӣ ва демократӣ миёни насли ҷавон мусоидат мекунанд. Фаъолнокии иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷавонон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон яке аз масъалаҳои ба шумор меравад, ки ҳанӯз дар лаҳзаҳои аввали ба даст овардани Истиқлолияти давлатӣ мавриди таваҷҷуҳи давлат қарор гирифта буд. Ҳукумати мамлакат аз лаҳзаҳои аввал кӯшиши фароҳам овардани шароитро барои беҳ кардани фаъолияти ин иттиҳодияҳо менамуд, ки ба ин Иттифоқи ҷавонони Тоҷикистонро мисол овардан мумкин аст.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Диссертатсияи довталаби дараҷаи илмӣ бо риояи муқаррароти Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия, автореферати диссертатсия ва дигар маводи илмӣ, ки бо қарори Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 декабри соли 2024, №493 тасдиқ гардидааст, ба расмият дароварда шудааст.

Мутобиқати таҳассуси илмӣ довталаб ба дараҷаи илмӣ. Таҳассуси илмӣ довталаб Раҷабализода Самандар Раҷабали ба ихтисоси илмӣ 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ мутобиқат менамояд.

Эродҳо ва ҳолатҳои баҳсгараз доир ба диссертатсия. Новобаста аз дастоварду муваффақият ва пешниҳодҳои ҳадафмандона диссертатсияи мазкур аз норасоӣҳо ва камбудҳои ҷузъӣ низ ҳолӣ нест.

1. Муаллиф дар зербобҳои диссертатсия таҳлилҳои муфасссал анҷом додааст, аммо дар баъзи онҳо хулосаҳои таҳқиқот дар сатҳи зарурӣ натиҷагирӣ напшудааст.
2. Муҳақиқ хангоми таҳлили таъсири омилҳои беруна ба фаъолияти иттиҳодияҳои ҷамъиятии хонандагон ва донишҷӯён мставонист ба нақши созмонҳои мушаххаси байналмилалӣ ва барномаҳои онҳо диққати бештар дод.
3. Муаллиф зимни омӯзиши масъала аз адабиётҳои илмӣ ба таври васеъ истифода намудааст, аммо дар рафти таҳқиқот доираи камтари санадҳои мсёрӣро ҳукукиро истифода бурдааст.

Норасоӣ ва камбудии зикргардида чандон ба мундариҷаи таҳқиқоти диссертатсионӣ таъсири манфӣ расонида наметавонанд. Онҳо масъалаҳои баҳсноке мебошанд, ки довталаб метавонад дар рафти ҳимояи ошкорои диссертатсияи худ ҷавобҳои мукамал гардонад ва мавқеи худро пурраву асоснок намояд. Зеро диссертатсияи мазкур дорои навиғонҳои илмӣ, сохтори ягона, натиҷа ва хулосаҳои дорои муҳимияти илмию амалӣ мебошад.

Автореферати диссертатсия тибки тартиби муқарраргардида барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ таҳия гардида, мазмунӣ асосии қори таҳқиқотро инъикос менамояд ва дар он натиҷаҳои арзишмандӣ илмӣ асоснок гардида, шарҳи пурраи худро ёфтаанд.

Хулосаи умумӣ оид ба диссертатсия. Хулоса, диссертатсияи Раҷабализода Самандар Раҷабали дар мавзуи **«Нақши иттиҳодияҳои хонандагон ва донишҷӯён дар раванди татбиқи сиёсати ҷавонон: ҳолат ва дурнамо»** барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ дар сатҳи зарурии илмӣ анҷом ёфта, аз ҷиҳати мазмун ба талаботи мавҷуда мутобиқ мебошад. Диссертатсия ба талаботи бандҳои 31 ва 33-и Тартиб додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267 (бо тағйири иловаҳо бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26.06.2023, №295) тасдиқ шудааст, мувофиқ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси номбаргардида мебошад.

Такризи муассисаи пешбар дар асоси муқаррароти бандҳои 76-79 ва 81-и Тартиб додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30. 06.2021, №267 (бо тағйири иловаҳо бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26.06.2023, №295) тасдиқ гардидааст, таҳия ва иҷро шудааст.

Такризи мазкур дар маҷлиси кафедраи фалсафа ва сиёсатшиносии Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон ба номи Шириншоҳ Шохтемур аз 04. сентябри соли 2025, протоколи №1 муҳокима ва тасдиқ шудааст.

Дар ҷаласаи кафедра 12 нафар иштирок намуданд. Натиҷаи овоздихӣ: «тарафдор» – 12 нафар, «муқобил» – нест, «бетараф» – нест.

Раиси маҷлис:
мудири кафедраи фалсафа
ва сиёсатшиносӣ, номзади
илмҳои сиёсӣ, дотсент

Асомадинов М.А.

Лоихасози такриз:
номзади илмҳои сиёсӣ, дотсент

Буризода Х.Б.

Котиби илмӣ ҷаласа:
номзади илмҳои сиёсӣ, дотсент

Ҳаким-зода С. К.

Имзоҳои дотсентон Асомадинов М.А., Буризода Х.Б. ва
Ҳаким-зода С. К.- ро тасдиқ менамоям.

Сардори шуъбаи таъминоти ҳуқуқӣ ва кадрҳои
Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон ба номи
Шириншоҳ Шохтемур

Қурбонзода А.Х.

Суроғаи муассиса:
734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, х. Рӯдакӣ, 146.
Тел: (+992 37) 224-72-07